

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

આસામ માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ

વિ.

એમ. ડી. શરીફુઝ જમાન અને અન્ય

૧૯ ડિસેમ્બર, ૨૦૦૩

[આર.સી. લાહોટી અને અશોક ભાન, જસ્ટિસ]

આસામ માધ્યમિક પરીક્ષા બોર્ડ દ્વારા પરીક્ષાઓના સંચાલન માટેના

નિયમો:

નિયમ ૮ – જન્મ તારીખમાં સુધારો – નિયમ સુધારા માટે અરજી દાખલ કરવા માટે ત્રણ વર્ષનો સમયગાળો પ્રદાન કરે છે – બોર્ડે અરજી સમય મર્યાદાથી બહાર હોવાથી તેને ધ્યાનમાં લેવાનો ઇનકાર કર્યો હતો – હાઈકોર્ટે અરજી મંજૂર રાખી હતી – ઠરાવ્યું કે, નિયમ દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવેલો ત્રણ વર્ષનો સમયગાળો ખૂબ જ વ્યાજબી સમયગાળો છે – આ જોગવાઈ ન તો ગેરકાનૂની છે ન તો કાયદાની કલમ ૨૪ના કાર્યક્ષેત્રની બહાર છે અને તેને મનસ્વી કે

ગેરવાજબી પણ કહી શકાય નહીં - ત્રણ વર્ષના સમયગાળામાં સુધારાની માંગણી કરતા અરજદારો પોતાની રીતે એક વર્ગ બનાવે છે અને આવી જોગવાઈનો હેતુ પ્રાપ્ત કરવા માટે વાજબી સંબંધ છે - બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ના આધારે તેમાં કોઈ ભૂલ શોધી શકાય નહીં - હાઈકોર્ટનો ચુકાદો રદ કરવામાં આવ્યો - જોકે, બોર્ડ વતી આપવામાં આવેલી છૂટછાટને ધ્યાનમાં રાખીને, આ ચુકાદાનો બે પ્રતિવાદીઓને આપવામાં આવેલી રાહત પર કોઈ અસર થશે નહીં - ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦ - અનુચ્છેદ ૧૪ - આસામ માધ્યમિક શિક્ષણ અધિનિયમ, ૧૯૬૧ - કલમ ૨૪.

સિવિલ અપીલ ક્ષેત્રાધિકાર: સિવિલ અપીલ નંબર ૧૦૨૫૦ / ૨૦૦૩.

ગૌહાટી હાઈકોર્ટના ૩૦.૮.૨૦૦૦ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી ડબ્લ્યુ. એ. નંબર ૩૪૩ / ૨૦૦૦.

સાથે

સી. એ. નંબર ૧૦૨૫૧ ઓફ ૨૦૦૩.

અપીલકર્તાઓ માટે પી. કે. ગોસ્વામી, રાજીવ મહેતા અને બી. અગ્રવાલ.

પ્રતિવાદીઓ માટે સુશ્રી કે. શારદા દેવી.

કોર્ટે દ્વારા નીચેનો આદેશ જાહેર કરવામાં આવ્યો:

બંને એસ.એલ.પી.માં મંજૂરી આપવામાં આવી.

સમાન તથ્યોના આધારે, કાયદાના સામાન્ય પ્રશ્નો આ બે અપીલોમાં નિર્ણય માટે ઊભા થયા છે. અમારા હેતુ માટે, એક કેસના તથ્યોને ધ્યાનમાં લેવા પૂરતું રહેશે.

એક પ્રતિવાદી, એક વિદ્યાર્થી, જેણે સરકારી બોયઝ હાઇર સેકન્ડરી સ્કૂલમાં (કુમાર માધ્યમિક શાળામાં) શિક્ષણ લીધું હતું, તેણે ૧૯૯૧માં આસામ માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ દ્વારા લેવાયેલી મેટ્રિક્યુલેશન પરીક્ષા પાસ કરી હતી. ત્યારબાદ, તેણે ઉચ્ચતર માધ્યમિક પરીક્ષા અને પછી ૧૯૯૮માં બી.એસ.સી.ની પરીક્ષા પાસ કરી. જ્યારે તેણે રિટ પિટિશન દાખલ કરી, ત્યારે તે કમ્પ્યુટરનો અભ્યાસ કરી રહ્યો હતો. તે સમયે, ૧૨ ઓક્ટોબર, ૧૯૯૯ના રોજ, તેણે બોર્ડને એક અરજી કરી જેમાં ફરિયાદ કરી કે તેના શાળાના રેકૉર્ડમાં તેની જન્મ તારીખ ભૂલથી ૩૦ મે, ૧૯૭૪ લખાઈ હતી, જ્યારે તેની વાસ્તવિક જન્મ તારીખ ૧૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૫ હતી. શાળા દ્વારા મોકલેલી ખોટી જન્મ તારીખ બોર્ડ દ્વારા જારી કરાયેલા એડમિટ કાર્ડમાં આવી ગઈ હતી. રિટ-પિટિશનર વિદ્યાર્થીએ દલીલ કરી હતી કે તેને શાળાના રેકૉર્ડમાં સાચી જન્મ તારીખ દાખલ

કરવાના મહત્વની સમજણ ન હતી , તેના પરિણામોને પણ સમજ્યા ન હતા. અને તેથી, જે તે સમયે તેને અરજી કરવા માટે યોગ્ય જણાયેલું નહીં. પ્રતિવાદી દ્વારા શાળાના આચાર્યને અરજી કરવામાં આવેલી, અને તે અરજી બોર્ડને મોકલવામાં આવી હતી. આચાર્યએ જણાવ્યું કે પ્રતિવાદીની ઉંમર ૧૬.૮.૧૯૭૫ તરીકે પ્રવેશ રજિસ્ટર (નોંધવહી) અને અન્ય શાળાના રેકૉર્ડમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ બોર્ડની પરીક્ષાનું ફોર્મ ભરતી વખતે ભૂલથી જન્મ તારીખ ૩૦.૫.૧૯૭૪ દાખલ કરવામાં આવી હતી. આચાર્યએ ભૂલને 'કલેરિકલ' ગણાવી અને તેમાં સુધારો કરવાની ભલામણ કરી. બોર્ડે અરજી પર કોઈ નિર્ણય ન લેતાં, પ્રતિવાદીએ હાઈકોર્ટમાં રિટ પિટિશન દાખલ કરી.

બોર્ડે પરીક્ષાઓના સંચાલન માટેના નિયમો (આગળ ટુંકમાં 'નિયમો' તરીકે સંબોધવામાં આવશે) ના નિયમ ૮ પર આધાર રાખ્યો હતો, જે આસામ માધ્યમિક શિક્ષણ અધિનિયમ, ૧૯૬૧ (આગળ 'અધિનિયમ' તરીકે સંબોધવામાં આવશે) ની કલમ ૨૪ દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાના ઉપયોગમાં ઘડવામાં આવ્યા હતા, અને રજૂઆત કરી કે બોર્ડ દ્વારા પ્રમાણપત્ર જારી કરવાની તારીખથી ત્રણ વર્ષ પછી કરવામાં આવેલી અરજીને ધ્યાનમાં લેવા માટે જવાબદાર (બંધાયેલ) નથી. આ દલીલ હાઈકોર્ટ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી જેના પરિણામે રિટ પિટિશન રદ કરવામાં આવી. પ્રતિવાદી દ્વારા રિટ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી. ડિવિઝન બેન્ચે અપીલને મંજૂર કરી, એક જ ન્યાયાધીશના

ચુકાદાને રદ કર્યો અને બોર્ડને આદેશ પત્ર જારી કરીને પ્રતિવાદી દ્વારા માંગવામાં આવેલી દાદને મંજૂરી આપી. નારાજ થઈને, બોર્ડે વિશેષ મંજૂરી દ્વારા આ અપીલો દાખલ કરી છે.

શરૂઆતમાં, અપીલકર્તા-બોર્ડના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે બોર્ડને અહીંના બે પ્રતિવાદીઓને આપવામાં આવેલી દાદ રદ કરવામાં રસ નથી, પરંતુ કાયદાકીય સ્થિતિને સ્થાયી કરવામાં રસ છે કારણ કે ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા લેવામાં આવેલા કાયદાના દૃષ્ટિકોણના પરિણામે બોર્ડને અરજીકર્તાઓની જન્મ તારીખમાં સુધારાની માંગણી કરતી અરજીઓનો પૂર આવી ગયો છે, જે તેમને બોર્ડ દ્વારા લેવાયેલી પરીક્ષાઓ પાસ કરવાના પરિણામે જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોમાં રેકૉર્ડ કરવામાં આવી હતી. હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા ઉદાર દૃષ્ટિકોણનો અયોગ્ય અરજદારો દ્વારા અયોગ્ય લાભ લેવાની સંભાવનાના પરિણામે બિન-વાસ્તવિક કેસો પણ મંજૂર થઈ શકે છે જેના પર નિયંત્રણ રાખવું મુશ્કેલ બનશે. આ રજૂઆતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે પ્રસ્થાપિત નિયમ ૮ના સંદર્ભમાં જન્મ તારીખમાં સુધારો કરવાની માંગણી માટે નિર્ધારિત ૩ વર્ષના સમયગાળાની માન્યતાને બહારની મર્યાદા તરીકે કાયદાકીય રીતે તપાસ, કરવી યોગ્ય જણાઈ આવે છે .

હાઈકોર્ટના ચુકાદાનું અવલોકન દર્શાવે છે કે બોર્ડની વિરુદ્ધ અભિપ્રાય રચવા અને રિટ-પિટિશનરોને રાહત આપવા માટે મુખ્યત્વે બે કારણો પ્રવર્તી રહ્યા છે. હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું છે: સૌ પ્રથમ, કાયદાની કલમ ૨૪માં બોર્ડના કાર્ય અને કામગીરીને સરળ બનાવવા માટે જ નિયમો બનાવવાની જોગવાઈ છે જેથી કાયદાની જોગવાઈઓનું પાલન થઈ શકે; નિયમો એવી રીતે બનાવી શકાય નહીં કે અરજી કરવા માટે સમય મર્યાદા પ્રદાન કરીને કોઈ પણ અરજદારને જન્મ તારીખ સુધારવાનો અધિકાર છીનવી શકાય; અને બીજું, કાયદાની જોગવાઈઓનું પાલન કરવાના હેતુથી ઘડવામાં આવેલા નિયમોમાં કરવામાં આવેલી કોઈ પણ જોગવાઈ કોઈ વ્યક્તિને ભૂલ સુધારવા માટે સામાન્ય રીતે ઉપલબ્ધ અધિકારને સમાપ્ત કરી શકતી નથી; કોઈ પણ નિયમનકારી પગલું કોઈ પણ સંજોગોમાં સંપૂર્ણ સ્વભાવનું હોઈ શકે નહીં. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે હાઈકોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત આ પ્રસ્તાવનાઓની શુદ્ધતા પર વિવાદ કર્યો છે. ચાલો આપણે તેની તપાસ કરીએ.

બોર્ડની સ્થાપના આસામ માધ્યમિક શિક્ષણ અધિનિયમ, ૧૯૬૧ હેઠળ કરવામાં આવી છે અને તે તેના હેઠળ તેની સત્તા મેળવે છે. કલમ ૨૪ની પેટા-કલમ (૧) બોર્ડને સામાન્ય રીતે અધિનિયમની જોગવાઈઓનું પાલન કરવાના હેતુ માટે નિયમો બનાવવાની સત્તા આપે છે. કલમ ૨૪ની પેટા-કલમ (૨) કલમ (૧) દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાની સામાન્યતાને પૂર્વગ્રહ રાખ્યા વિના,

બોર્ડ જે વિષયો પર નિયમો ઘડી શકે છે તે વિશિષ્ટ રીતે કલમ (ક) થી (મ) દર્શાવવામાં આવેલ છે.

નિયમ ૮ નીચે મુજબ જોગવાઈ કરે છે –

"૮. જન્મ તારીખ, નામ, શીર્ષક, વગેરેમાં સુધારો:

(ક) જન્મ તારીખ: એકવાર માન્યતા પ્રાપ્ત હાઈસ્કૂલ, હાઈ/મધ્દાસા/હાયર સેકન્ડરી સ્કૂલના વડાઓ દ્વારા પરીક્ષા માટેની અરજી સાથે ઉમેદવારોના નિર્ધારિત નિવેદનમાં જન્મ તારીખની જાણ બોર્ડને કરવામાં આવે અને બોર્ડના રેકૉર્ડમાં દાખલ કરવામાં આવે, તો તેમાં ખોટી ગણતરી અથવા કલેરિકલ ભૂલ સિવાય કોઈ ફેરફાર કરવામાં આવશે નહીં, જેના માટે સંબંધિત શાળાના નિરીક્ષક (ઇન્સ્પેક્ટર) મારફતે બોર્ડને સંસ્થાના વડાની ભલામણ સાથે અરજી કરવી પડશે જે શાળાના રેકૉર્ડની ચકાસણી કરશે અને બોર્ડને અહેવાલ સુપરત કરશે. જો બોર્ડના સચિવ સંતુષ્ટ થાય કે ખોટી ગણતરી અથવા કલેરિકલ ભૂલને કારણે જન્મ તારીખની ખોટી જાણ કરવામાં આવી હતી, તો તેઓ સુધારણા માટે આદેશ પસાર કરી શકે છે.

પરંતુ, ફેબ્રુઆરીની ૩૦મી, એપ્રિલની ૩૧મી, જૂનની ૩૧મી, સપ્ટેમ્બરની ૩૧મી, નવેમ્બરની ૩૧મી અને ત્રીપ વર્ષ સિવાયની ફેબ્રુઆરીની ૨૮મી તારીખને એકસમાન રીતે શાળાના કોઈપણ સંદર્ભ વિના મહિનાની છેલ્લી તારીખ તરીકે સુધારવામાં આવશે .

જોકે, જો પ્રમાણપત્ર લખવાના તબક્કે જ કોઈ અચોક્કસતા આવી જાય, તો અન્ય તમામ અગાઉના દસ્તાવેજો તમામ બાબતોમાં સાચા હોવા છતાં, જો બોર્ડ દ્વારા પ્રમાણપત્ર જારી થયાની તારીખથી ૩ વર્ષની અંદર જરૂરી ફી સાથે અરજી પ્રાપ્ત થાય તો પ્રમાણપત્રમાં સુધારાની મંજૂરી આપવામાં આવશે.

XXX XXX XXX

નિઃશંકપણે, અધિનિયમની કલમ ૨૪(૧) દ્વારા બોર્ડને આપવામાં આવેલી સામાન્ય સત્તા અધિનિયમની જોગવાઈઓનું પાલન કરવાના હેતુ માટે છે. કલમ ૨૪(૨) હેઠળ ની પેટા , કલમ (ડી) 'પરીક્ષાઓનું સંચાલન અને પરિણામોનું પ્રકાશન' અંગે નિયમો ઘડી શકાય તેવા વિષયોની જોગવાઈ કરે છે. પેટા કલમ (જી) 'જે શરતો હેઠળ ઉમેદવારોને બોર્ડની પરીક્ષાઓમાં પ્રવેશ

આપવામાં આવશે' તે વિષયની જોગવાઈ કરે છે. તે વિવાદિત નથી, અને હોઈ પણ ન શકે, કે બોર્ડ દ્વારા યોજાયેલી પરીક્ષામાં ભાગ લેવા માંગતા ઉમેદવારનું અરજી ફોર્મ તે જે શૈક્ષણિક સંસ્થામાં અભ્યાસ કરી રહ્યો છે તેના દ્વારા મોકલવામાં આવે છે. અરજીમાં સાચી અને યોગ્ય અને સંપૂર્ણ ભરવામાં આવેલી હોવી જોઈએ. જે માહિતી આપવાની જરૂર છે તેમાંથી એક વિદ્યાર્થીઓની ઉંમર અને જન્મ તારીખ છે. તે સામાન્ય જ્ઞાન છે કે બોર્ડ દ્વારા મેટ્રિક્યુલેશન પરીક્ષા અથવા ઉચ્ચતર માધ્યમિક સ્તરની પરીક્ષામાં જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રમાં વિદ્યાર્થીની જન્મ તારીખનો ઉલ્લેખ હોય છે. આવા પ્રમાણપત્રને તેના આગળના સમગ્ર કારકિર્દી દરમિયાન અરજદારની જન્મ તારીખ અને ઉંમરના પુરાવા તરીકે એક મૂલ્યવાન પુરાવા તરીકે હંમેશા સ્વીકારવામાં આવે છે. કાયદાની અદાલતો પ્રમાણપત્રમાં દાખલ કરવામાં આવેલી જન્મ તારીખને ઉચ્ચ સ્તરનું પ્રમાણ મૂલ્ય આપે છે અને તેનાથી વિપરીત કંઈ ન હોય તો તેને લગભગ બંધનકર્તા તરીકે સ્વીકારવામાં આવે છે. બોર્ડ દ્વારા લેવાયેલી પરીક્ષાઓના પરિણામો પ્રકાશિત થયા પછી સફળ ઉમેદવારોને પ્રમાણપત્રો આપવામાં આવે છે. પ્રમાણપત્રમાં સમાવિષ્ટ નામ, પિતાનું નામ, જન્મ તારીખ, વિદ્યાર્થીએ જે સંસ્થામાં અભ્યાસ કર્યો છે અને અન્ય વિગતો અરજી ફોર્મની સામગ્રી દ્વારા ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવેલી માહિતી પર આધારિત છે જેની તપાસ, ચકાસણી કર્યા બાદ વિદ્યાર્થીએ જે સંસ્થામાં અભ્યાસ કર્યો છે તેના દ્વારા મોકલવામાં આવે છે. આ તમામ વિગતો તેમની સાથે સાચા હોવાની પ્રાથમિક ગેરંટી ધરાવે છે કારણ કે સંસ્થાના રેકૉર્ડમાં

આવી વિગતો અરજદાર પોતે જ પૂરી પાડે છે અને અરજદાર પોતે બોર્ડ દ્વારા લેવાયેલી પરીક્ષામાં પ્રવેશ મેળવવા માટે અરજી ભરે છે અને તેમાં સહી કરે છે. અરજદાર માટે આવી વિગતો ખોટી કે અચોક્કસ હશે તેમ માનવું મુશ્કેલ છે. તે જ સમયે, આ પ્રક્રિયા 'પરીક્ષાઓનું સંચાલન અને પરિણામોનું પ્રકાશન' અને 'જે શરતો હેઠળ ઉમેદવારોને બોર્ડની પરીક્ષાઓમાં પ્રવેશ આપવામાં આવશે' ની પ્રક્રિયાનો એક ભાગ બની જાય છે, જે અધિનિયમની કલમ રજની પેટા-કલમ (૨) ની કલમ (ડી) અને (જી) દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલા બે વિષયો છે, જે કલમ રજની પેટા-કલમ (૧) દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાની સામાન્યતા સિવાય છે. તેથી, એવી દલીલ કરી શકાય નહીં કે પ્રમાણપત્રો અને તેમાં કરવામાં આવેલી કોઈપણ એન્ટ્રીના સુધારણા સંબંધિત બાબત બોર્ડને આપવામાં આવેલી નિયમો બનાવવાની સત્તાના કાર્યક્ષેત્રની બહાર છે.

કોઈ પણ વ્યક્તિ કોઈ પણ શૈક્ષણિક સંસ્થા દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રમાં દાખલ કરાયેલી એન્ટ્રીમાં સુધારો કરવાનો અધિકાર દાવો કરી શકતી નથી, ખાસ કરીને અધિનિયમ હેઠળ કાયદાકીય બોર્ડનો દરજ્જો ધરાવતી સંસ્થામાં. ત્રુટી અથવા ભૂલને સુધારવાનો અરજદારનો અધિકાર બોર્ડની તેના રેકૉર્ડ્સ (હેવાલ, દસ્તાવેજો) અને તેના દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રને સુધારવાની ફરજ અથવા જવાબદારી સાથે હોય છે. તે ફક્ત એક અનુરૂપ ફરજ અથવા જવાબદારી નથી, પરંતુ તેને બોર્ડ દ્વારા તેના દ્વારા જારી કરાયેલા

પ્રમાણપત્રમાં દેખાતી એન્ટ્રીને સુધારવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતી સત્તા તરીકે પણ જોવી જોઈએ. લોકો, સંસ્થાઓ અને સરકારી વિભાગો વગેરે – બધા બોર્ડ દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોમાં કરવામાં આવેલી એન્ટ્રીઓ પર ખૂબ ઉચ્ચ સ્તરની વિશ્વસનીયતા, લગભગ અંતિમતા, જોડે છે. પ્રમાણપત્રોમાં એન્ટ્રીઓ સુધારવાની સત્તાનો વારંવાર ઉપયોગ અને તે પણ આવી સત્તાના ઉપયોગ પર કોઈપણ મર્યાદા વિના, સત્તાને જ મનસ્વી બનાવી શકે છે અને બોર્ડ દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રોની વિશ્વસનીયતાને નષ્ટ કરી શકે છે. તેથી, અમને એ દલીલને સમર્થન આપવું મુશ્કેલ લાગે છે કે આવા પ્રમાણપત્રોમાં એન્ટ્રીઓ સુધારવા માંગતા અરજદારોને કોઈ આવો અધિકાર અથવા સ્થાપિત અધિકાર છે.

છેવટે, એ રજૂઆત પણ માન્ય રાખી શકાતી નથી કે પ્રમાણપત્રોમાં ભૂલોના સુધારણાના વિષય પર નિયમોમાં સમાવિષ્ટ નિયમનકારી પગલું 'સંપૂર્ણ' છે. નિયમ સુધારણાને મંજૂરી આપે છે પરંતુ માત્ર વાજબી પ્રતિબંધોને આધીન.

વિલંબ વિવેકાધિકારને હરાવે છે અને મર્યાદાનો અંત ઉપચારને જ નષ્ટ કરે છે. વિલંબ, જે બેદરકારી સમાન છે, તે ન્યાયના સિદ્ધાંતો પર વિવેકાધીન સત્તાનો લાભ નકારવામાં પરિણમે છે. ઉપચારથી વંચિત રહેવાના પરિણામે મર્યાદાનો અંત, જાહેર નીતિ અને ઉપયોગિતા પર આધારિત સિદ્ધાંત છે, અને

ફક્ત ન્યાયિક પાત્રે નહીં. એક સમય મર્યાદા હોવી જોઈએ જેના દ્વારા માનવ બાબતો સ્થિર થાય અને અનિશ્ચિતતા દૂર થાય. નિયમ ૮ અરજદાર પર એક અધિકાર અને બોર્ડ પર ખોટી ગણતરી અથવા ક્લેરિકલ ભૂલના આધારે જન્મ તારીખમાં સુધારો કરવાની જવાબદારી સાથેની સત્તા પ્રદાન કરે છે. અરજીને શાળાના નિરક્ષક મારફતે એક વાજબી પ્રક્રિયા નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે જે શાળાના રેકૉર્ડની ચકાસણી કરશે અને બોર્ડને અહેવાલ સુપરત કરશે જેથી નિયમ ૮ના માળખામાં અનુમતિ સિવાયના દાવાઓને ધ્યાનમાં લેવામાંથી બાકાત રાખી શકાય. સુધારણા માટે આદેશ પસાર કરવાની સત્તા બોર્ડના સચિવ જેવા ઉચ્ચ પદાધિકારીમાં સમાવિષ્ટ છે. પ્રમાણપત્ર લખવાના તબક્કે જ આવેલી અચોક્કસતા, જોકે અન્ય તમામ અગાઉના દસ્તાવેજો તમામ બાબતોમાં સાચા છે, તે પ્રમાણપત્ર જારી થયાની તારીખથી ત્રણ વર્ષના સમયગાળાની અંદર સુધારી શકાય છે.

નિયમ દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવેલો ત્રણ વર્ષનો સમયગાળો ખૂબ જ વ્યાજબી સમયગાળો છે. પ્રમાણપત્ર જારી થયાની તારીખે જ સંબંધિત વિદ્યાર્થીને પ્રમાણપત્રમાં કરવામાં આવેલી એન્ટ્રીઓ વિશે જાણ કરવામાં આવે છે. દરેક વ્યક્તિને તેની ઉંમર અને જન્મ તારીખ યાદ હોય છે. વિદ્યાર્થી પ્રમાણપત્ર તેના હાથમાં આવતા જ તરત જ સમજી જશે કે પ્રમાણપત્રમાં દાખલ કરવામાં આવેલી જન્મ તારીખ સાચી નથી. પ્રમાણપત્રના આધારે અરજદાર અન્યત્ર કોઈ શૈક્ષણિક

સંસ્થામાં પ્રવેશ મેળવશે અથવા નોકરી અથવા કારકિર્દી શોધી શકે છે જ્યાં તેને તેની ઉંમર અને જન્મ તારીખનો ઉલ્લેખ કરવો પડશે. જો તે પ્રમાણપત્ર જારી થયાની તારીખે ભૂલને ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ જાય, તો પણ તે ટૂંક સમયમાં જ તેને જાણી જશે. આમ, નિયમ ૩ દ્વારા નિર્ધારિત ત્રણ વર્ષનો સમયગાળો એકદમ વાજબી છે. તે દાવો દાખલ કરવા માટે મર્યાદાનો સમયગાળો નક્કી કરવા જેવું નથી. ત્રણ વર્ષની મર્યાદાની જોગવાઈ એ એક વિભાજનકારી રેખા છે જે પહેલા બોર્ડની સુધારણા કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ અને તેનાથી આગળ તેનો ઉપયોગ ન કરવો જોઈએ. મોડી અરજીઓ, જો મંજૂર કરવામાં આવે, તો તે મુશ્કેલીઓ ઊભી કરી શકે છે. રેકૉર્ડ્સ (અગાઉની માહિતી- દસ્તાવેજો) ઉપલબ્ધ ન હોઈ શકે અને પુરાવા ખોવાઈ ગયા હોઈ શકે છે. આવા પુરાવા – અનુકૂળ પુરાવા પણ – અસ્તિત્વમાં આવી શકે છે જે તપાસને નકારી શકે છે. ત્રણ વર્ષના પ્રતિબંધની જોગવાઈ આવી તમામ પરિસ્થિતિઓનું ધ્યાન રાખે છે. આ જોગવાઈ ન તો ગેરકાનૂની છે ન તો અધિનિયમની કલમ રજના કાર્યક્ષેત્રની બહાર છે અને તેને મનસ્વી કે ગેરવાજબી પણ કહી શકાય નહીં. ત્રણ વર્ષના સમયગાળામાં સુધારણાની માંગણી કરતા અરજદારો પોતાની રીતે એક વર્ગ બનાવે છે અને આવી જોગવાઈનો હેતુ પ્રાપ્ત કરવા માટે વાજબી સંબંધ છે. બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ના આધારે તેમાં કોઈ ભૂલ શોધી શકાય નહીં.

ઉપરોક્ત કારણોસર, અપીલો મંજૂર કરવામાં આવે છે. હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચનો ચુકાદો રદ કરવામાં આવે છે. જોકે, અગાઉ નોંધ્યું તેમ અને અપીલકર્તા બોર્ડના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આપવામાં આવેલી ખૂબ જ વાજબી છૂટછાટને ધ્યાનમાં રાખીને, એવું નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે આ ચુકાદાની અહીંના બે પ્રતિવાદીઓને તેમના સંબંધિત પ્રમાણપત્રોમાં કરવામાં આવેલી જન્મ તારીખની એન્ટ્રીઓને સુધારીને આપવામાં આવેલી રાહત (દાદ) પર કોઈ અસર થશે નહીં. ખર્ચ માટે કોઈ આદેશ નહીં.

અપીલો મંજૂર.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.